

Стус Василь Семенович

Життєпис

Василь Стус
(1938 — 1985)

Василь Семенович Стус — український поет, літературознавець, правозахисник. Народився 6 січня 1938р. в селі Рахнівка на Вінниччині. Закінчив філологічний факультет Донецького педінституту, вчителював, працював у газеті. 1963р. вступив до аспірантури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР у Києві, звідки його було відраховано за протести проти арештів у середовищі української інтелігенції. Належав до т. зв. "шістдесятників" — опозиційно настроєних представників творчої молоді, які активно боролися за відродження національної культури, протестували проти реставрації сталінізму. 1972р. В. Стуса арештовано разом з іншими українськими правозахисниками та засуджено до п'яти років таборів і трьох років заслання. Перебуваючи в ув'язненні в Мордовії, продовжував творити поетичні твори, писав заяви-протести проти переслідувань інакодумців в СРСР. 1979р. повернувся до Києва, але через 8 місяців його знову заарештовано і засуджено на 15 років позбавлення волі.

Помер під час голодування в карцері 3 вересня 1985р. 19 листопада 1989р. відбулось перепоховання праху Василя Стуса в Києві на Байковому цвинтарі.

Перша поетична збірка "Зимові дерева" ще продовжувала поетичну традицію "шістдесятників": тут переважала громадянська лірика з її пристрасними роздумами про долю української культури, протестом проти атмосфери гноблення, несвободи, яка панувала в тогочасному суспільстві ("Дума Сковороди", "Останній лист Довженка", "Звіром вити, горілку пити"). Позбавлений можливості друкуватися на Батьківщині, видає ряд поетичних збірок за кордоном ("Зимові дерева" (Брюссель, 1970), "Свіча в свічаді" (Сучасність, 1977)). Найвизначнішим досягненням Стуса-поета є збірка "Палімпсести" (1986). Глибинне проникнення у внутрішній світ людини, досконалість мистецької форми характеризують цю книгу віршів, яка стала однією з вершин української поезії ХХ ст. Стус відомий також і як літературознавець: його перу належать статті про творчість В. Свідзинського, Б. Брехта, Г. Белля, ґрунтовно розвідка про поезію П. Тичини "Феномен доби".